

Plan van Aanpak

<Groen gas>

Datum : 5-4-2023
Versie : 2.0

Opgesteld door:
<energiekansen>

1 Aanleiding/achtergrond

In 2020 heeft de gemeente De Wolden samen met Energiecoöperatie energieKansen (eKa) een voorstel ingediend bij het Rijk om de Schoolkring Ansen als Proeftuin te verduurzamen en aardgasvrij te maken en daarvoor subsidie te ontvangen. Deze subsidie is in november 2020 toegewezen aan de Gemeente De Wolden. Tussen eKa en de gemeente zijn in 2021 afspraken gemaakt over de uitvoering van dit PAW-2 project door eKa en de subsidieverstrekking aan eKa. Het project loopt tot en met 2028.

Onderdeel van een proeftuin Aardgasvrije Wijk (PAW) project is dat het Rijk en andere overheden leren hoe we de energietransitie per situatie goed kunnen aanpakken.

In het PAW-2 project voor de Schoolkring Ansen hebben we de volgende doelen geformuleerd:

- Gasgebruik halveren d.m.v. isolatie en warmtepompen
- Restant benodigde gas verkrijgen middels lokaal opgewekt groen gas.
- Elektriciteit reduceren door isolatie van gebouwen.
- Restant benodigde elektriciteit minimaal lokaal opwekken door wind en zon.

Via deze doelen wil eKa dat de Schoolkring Ansen uiterlijk 2028 energie-positief is.

Het PAW-2 project bestaat uit 4 deelprojecten:

- Deelproject 1: Gebouw gebonden maatregelen (gestart in 2022)
Energie besparen door isoleren en installatie warmtepompen.
- Deelproject 2: Groen Gas (gestart in 2023, het onderwerp van dit plan van aanpak))
Het lokaal produceren van groen gas middels monovergisting van de mest van de boerderijen in de Schoolkring Ansen.
- Deelproject 3: Lokaal duurzaam energie opwekken middels windmolens
- Deelproject 4: Lokaal duurzaam energie opwekken middels zonnepanelen

In januari 2023 is gestart met het deelproject Groen gas. Dit deelproject betreft alle 11 boeren in de Schoolkring Ansen. Daarnaast heeft zich nog een boer aangemeld die net buiten de Schoolkring valt, maar dichtbij enkele boeren in Ansen ligt. Deze boer doet mee, waarbij hij weet dat hij in principe geen subsidie kan ontvangen, omdat hij buiten het gebied ligt waar de PAW-2 subsidie betrekking op heeft.

Voor de realisatie van dit deelproject is in de aanvraag een subsidie van € 1.003.000 geraamd.

In 2020 en 2022 zijn eerdere gesprekken geweest met de boeren, onder andere met bureau Zon op alle zaken, om het project op te starten. Door miscommunicatie, onduidelijke rolverdeling en verschillende verwachtingen bij de diverse partijen is het project toen niet van de grond gekomen.

In december 2022 is een nieuwe start gemaakt door een eerste gesprek tussen de vertegenwoordigers van de boeren en het bestuur van eKa. Daarin zijn de problemen uit het verleden besproken en ook de wens om nu wel snel met elkaar te starten. Dit heeft ook te maken met de druk die bij de boeren ligt om de uitstoot van o.a. stikstof te verminderen. Door dit project willen we beide problemen zo goed mogelijk oplossen (groen gas en uitstoot). Aandacht voor het reduceren van de uitstoot valt daarom nadrukkelijk binnen dit project. Boeren zullen immers alleen investeren in Groen gas, als ze een toekomst hebben als bedrijf.

Begin januari 2023 hebben de boeren zich vervolgens laten voorlichten door DLV Advies uit Meppel over de laatste ontwikkelingen op het gebied van Groen gas en de projecten die DLV al begeleidt. Na deze positieve sessie, hebben de boeren aan eKa aangegeven definitief te willen starten met het project.

Half januari heeft eKa vervolgens met DLV Advies gesproken en later met hen een plan van aanpak besproken. In dit plan van aanpak is naast de quick scan per boerderij m.b.t. monovergisting ook een quick scan m.b.t. energie-opwek afgesproken (welke mogelijkheden zijn er per boerderij voor energie-opwek middels zonnepanelen op de daken van de boerderij en/of schuren en/of het plaatsen van een windmolen op het erf). Middels de eerste quick scan krijgen we inzicht in volumes, investeringen, kosten en baten van de monovergisting per boerderij. De tweede scan zal inzicht geven in de mogelijkheden om de benodigde elektriciteit (op dit moment, maar ook het extra energieverbruik door de monovergisting) op de boerderij op te wekken. Ook krijgen we op deze manier inzicht of er mogelijkheden zijn om in samenwerking tussen boer en eKa aanvullend elektriciteit voor het dorp op te wekken. Deze tweede scan geeft ons dus ook al informatie voor deelprojecten 3 en 4. Dit plan van aanpak is vervolgens afgestemd met de boeren, die unaniem akkoord gingen. Ook is afgesproken dat eKa de communicatie in het dorp m.b.t. dit project voor haar rekening neemt, maar wel ook namens de boeren. De communicatie wordt dus vooraf afgestemd.

In 2023 is de volgende voortgang gerealiseerd:

- Start van het Groen Gas project met alle veehouders
  - 11 QuickScans mono-vergisting afgenomen.
  - 11 QuickScans energieopwekking afgenomen.
  - Haalbaarheidsstudie cluster Schoolkring Ansen afgerond met voorlopige GO/NO GO beslissing per boer en voor het totale project.
  - Tijdig bouwvergunningen aangevraagd per boerderij die deelneemt en ook gekregen.
  - Voor alle boeren met een voorlopige GO tijdig SDE++ subsidie aangevraagd. Deze hebben we begin januari 2024 ingetrokken, omdat er voor 2024 een speciaal tarief komt voor kleine volumes (<110 kW) wat aansluit bij de omvang van onze boeren.
  - 2 informatiebijeenkomsten voor bewoners.
  - Informatie voor bewoners up to date en gemakkelijk toegankelijk
  - Acceptatie binnen de Schoolkring Ansen voor het project Groengas en de daarop betrekking hebbende plaatsing installaties. Het enige bezwaar tegen de bouwvergunningen van een aantal monovergisters dat is behandeld. Dit bezwaar kwam van buiten de Schoolkring, betreft een bezwaar van de Natuurbeschermingswacht uit Meppel, dat tegen veel monovergisters bezwaar heeft gemaakt. Verwacht wordt dat dit bezwaar op onvoldoende acceptatie kan rekenen
  - Een eerste schets voor het creëren van een gasleidingnetwerk voor het cluster en een opwerkingsstation dat wordt aangesloten op het reguliere gasnetwerk. Ook hebben we een schriftelijke toezegging van Rendo om maximaal 1 miljoen m3 groen gas per jaar in te voegen in het gasnetwerk van Rendo.
  - Het starten van gesprekken met de Gemeente en de Provincie over een gebiedsgerichte aanpak voor de Schoolkring Ansen. De volgende puzzelstukjes liggen daarbij op tafel:
1. Hoeveel uitstootvermindering moeten we als gebied realiseren om zekerheid te hebben over de toekomstige vergunningen van de veehouders? Onderdeel zou ook nog het plaatsen van stikstofstrippers kunnen zijn.
  2. Hoeveel Groen Gas kunnen we produceren om de toekomstige gasbehoefte van het dorp af te dekken (middels saldering). Onze berekeningen wijzen uit dat wij dit gaan halen.
  3. Hoe kunnen we het Groen Gas project rendabel maken voor veehouders? De PAW2 subsidie helpt enorm, maar wellicht zijn er nog extra middelen nodig.
  4. Hoe kunnen we het aantrekkelijk maken voor de 2 op leeftijd zijnde veehouders om te stoppen en de vergunningen uit de markt te halen? Wij denken bijvoorbeeld aan de mogelijkheid van kleinschalige woningbouw op hun erven (rood voor rood?)
  5. Hoe zorgen we ervoor dat er middels kleinschalige woningbouw mogelijkheden voor jongeren en ouderen ontstaan om in Ansen te (blijven) wonen? (Uiteraard in overleg met dorp en omwonenden)
  6. Zijn er nog meer zaken die we moeten regelen (water?)
- Onze verwachting is dat we deze gesprekken in 2024 succesvol afronden.

2 Projectdoelstellingen van het project Groen Gas

2024

- Mede op basis van resultaten rapport over energieopwekking achter de meter bij mono-vergisters (in opdracht van de Provincie) businesscase ontwikkelen voor energieopwekking t.b.v. mono-vergisters.
- Businesscase updaten per veehouder en cluster op basis van laatste SDE++ tarieven en kostprijzen ontwikkelingen.
- Gesprek aangaan met Cluster Ruinerwold om optimale clusterindeling te verkennen.
- Het (opnieuw) aanvragen van SDE++ subsidie per deelnemende boerderij.
- Het berekenen van de uitstootvermindering per boerderij op basis van de gekozen oplossing (Inclusief inzet van stikstofstrippers)
- Het voor 1 juli 2024 afronden van de verkennende gesprekken met Gemeente en Provincie, zodanig dat er voor de pilot Ansen duidelijke doelstellingen en randvoorwaarden gesteld zijn aan de gebiedsgerichte aanpak.
- Het concretiseren van deze gebiedsgerichte aanpak in een uitvoeringsplan voor 31-12-2024.
- Het ontwerpen van een juridische structuur m.b.t. de verrijking van het gas tot groen gas, zodanig dat de belangen van boeren, eKa en inwoners van de Schoolkring Ansen geborgd zijn en de subsidieverstreking past binnen de kaders van het PAW-2 project.
- Het regelmatig afstemmen van de voortgang en opzet en verwachte uitkomsten van het project met gemeente, zodanig dat de gemeente het project steunt.
- Het regelmatig afstemmen van de voortgang, opzet en verwachte uitkomsten van het project met de Provincie, zodanig dat de Provincie voldoende zekerheden biedt aan de boeren, zodat zij kunnen investeren.
- Het blijven creëren van draagvlak binnen de Schoolkring Ansen voor dit project, d.m.v. informatieverstrekking via website en nieuwsbrief. Daarnaast het houden van informatiebijeenkomsten waarbij ook veel ruimte is voor vragen en opmerkingen vanuit de bewoners.
- Beschrijven gewenste invulling monovergisters, mestschuifsystemen, mestrobots + biogasnetwerk + opwerkstation en aanvragen offertes.

2025

- Goedkeuring ontvangen m.b.t. SDE++ subsidieaanvragen
- Juridische structuur geïmplementeerd
- Duidelijkheid gegeven door provincie over vergunningen van veehouders, zodat ze in de toekomst kunnen blijven boeren.
- Financiering geregeld hebben voor zowel mono-vergisters als infrastructuur en opwerkstation
- Contracten met geselecteerde leveranciers opgesteld en getekend voor bouw monovergisters, infrastructuur en opwerkstation. Inclusief onderhoudscontracten
- Finale afstemming met grondeigenaren over uitvoering plan,
- Het uitwerken/beginnen met uitvoeren van gebiedsgerichte aanpak
- Het regelmatig afstemmen van de voortgang en opzet en verwachte uitkomsten van het project met gemeente, zodanig dat de gemeente het project steunt.
- Het regelmatig afstemmen van de voortgang, opzet en verwachte uitkomsten van het project met de Provincie, zodanig dat de Provincie voldoende zekerheden biedt aan de boeren, zodat zij kunnen investeren.
- Het blijven creëren van draagvlak binnen de Schoolkring Ansen voor dit project, d.m.v. informatieverstrekking via website en nieuwsbrief. Daarnaast het houden van informatiebijeenkomsten waarbij ook veel ruimte is voor vragen en opmerkingen vanuit de bewoners.

3 Op te leveren eindresultaat van het project Groen Gas

2024:

- Voor alle boeren met een voorlopige GO tijdig SDE++ subsidie aangevraagd.
- Indien voorlopig GO voor project, dan juridische structuur ontwikkeld voor de toekomst om belangen boeren, eKa en inwoners voor de lange termijn te borgen.
- Een uitgewerkt plan voor het creëren van een gasleidingnetwerk voor het cluster, opwerkstation dat dat aangesloten wordt op het reguliere gasnetwerk. Inclusief offertes, zodanig dat we na toewijzing van de SDE++ subsidies (januari 2025) de plannen kunnen uitvoeren.
- Een uitgewerkt plan voor infrastructuur op het erf (monovergister, mesttoevoer en -afvoer, verwarming, etc) Inclusief offertes. Onderzoeken voordelen van één systeem voor allen. Ook hier zover gereed, dat we de monovergisters en aanvullende apparatuur kunnen bestellen direct na toewijzing SDE++ subsidies.
- 2 informatiebijeenkomsten voor bewoners.
- Informatie voor bewoners via nieuwsbrief, Anser Wieser en website.
- Breed draagvlak binnen de Schoolkring Ansen voor de gebiedsgerichte aanpak in al haar facetten.

2025:

- Bij elke veehouder een werkende monovergister, aangesloten op het nieuwe biogasnetwerk wat loopt naar het opwerkstation, dat tenslotte verbonden is met het Rendo-netwerk.
- Eerste levering groen gas: december 2025!
- 2 informatiebijeenkomsten voor bewoners.
- Informatie voor bewoners via nieuwsbrief, Anser Wieser en website.
- Breed draagvlak binnen de Schoolkring Ansen voor de gebiedsgerichte aanpak in al haar facetten.
- Voorbereiden eKa om als leverancier groen gascontracten te kunnen aanbieden aan inwoners van de Schoolkring.

4 Afbakening

Bovenstaande werkzaamheden hebben geen betrekking op feitelijke realisatie/ uitvoering van de deelprojecten “gebouw gebonden maatregelen”, “collectieve zonneweide” en “windmolen”.

Wel zullen de finale energie-opwekkingsplannen per veehouder input geven voor de laatste twee deelprojecten.

Omdat volgens plan in januari 2025 de bestellingen van apparatuur en infrastructuur wordt gedaan, zal eKa in eind 2024 de PAW-subsidie die hiermee samenhangt beschikbaar moeten hebben. Daarom wordt deze subsidie voor 2024 aangevraagd.

5 Uitgangspunten en randvoorwaarden

Uitgangspunten en randvoorwaarden worden gevolgd, zoals opgenomen in de beschikking van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 november 2020.

6 Relatie met andere projecten

n.v.t.

7 Projectplanning

Mei/jun 2024: bezoek met veehouders bij project Oxe

Jul-sept 2024: verbeterde SDE ++ aanvragen per boerderij

Najaar 2024: informatiebijeenkomst inwoners Schoolkring Ansen (verbinding project aan Ansen)

Najaar 2024: offertes opvragen voor mono-vergisters, opwerkstation en biogasnetwerk,

Najaar 2024: Hercirculatie met definitieve subsidie en werkelijke kosten/opbrengsten GO/NO GO

Dec 2024: informatiebijeenkomst inwoners Schoolkring Ansen (definitief plan)

Januari 2025: beschikking SDE-subsidie RVO

Februari 2025: opdracht levering opwerkstation, aanleggen biogasnetwerk en monovergisters

April-nov 2025: Bouw monovergisters en infrastructuur en opwerkstation

Dec 2025: EERSTE GROENE GAS STROOMT!

8 Projectorganisatie en -communicatie

Projectorganisatie op hoofdlijnen:

- Stuurgroep (informerend): Bestaande uit 2 bestuursleden eKa en 2 personen uit de gemeente De Wolden. eKa bestuursleden geven voortgangsrapportage en koppelen mogelijke bijstellingen terug.
- Overleggroep PAW2 Ansen en gemeente maandelijks): bestaande uit 2 bestuursleden eKa en 2 personen gemeente.
- Projectleiding: eKa bestuursvoorzitter + vertegenwoordiger boeren + op afroep Erik van Eekelen (provincie) en Rene Cornelissen (CCS)
- Uitvoering en advisering: Eventueel worden gespecialiseerde derde partijen ingehuurd voor specifieke projectonderdelen (denk aan technische, landschappelijke en/of juridische vraagstukken)
- Terugkoppeling naar bewoners (incl. leden coöperatie), eKa bestuur + vertegenwoordiger boeren dragen zorg voor afstemming met bewoners, draagvlak voor besluiten en terugkoppeling voortgang.
- Communicatie: Belangrijk onderdeel in het kwartiermakingsproces is het opstellen van een overall communicatieplan, dit plan is de basis om bewoners te informeren over het project en erbij te betrekken.
- Voortgangsrapportages (jaarlijks) naar gemeente, controle door accountants borgen.

9 Kosten

Begroting project PAW2 Schoolkring Ansen (2024+2025 zie aanvraag + bijlage Begroting)

	2024	
Begroting Groen Gas PAW2 Ansen 2024	subsidie	investering totaal
Projectondersteuning o.a. businesscase, specificeren (technisch), offerte, financiering, juridisch, communicatie	€ 65.000	
deelproject groen gas (monovergisting, inclusief energie-opwekking op erf)	€ 15.000	€ 4.625.000
deelproject groen gas infrastructuur (biogasnetwerk+ opwerkstation + verkoop)	€ 873.000	€ 2.375.000
Totaal	€ 953.000	€ 7.000.000

10 Risico's

Mogelijke risico's bij uitvoering PAW2 project Groen Gas:

Risico's	Kans	Gevolg	Risico	Maatregel
Cluster niet rendabel	1	4	1	Lijkt geen probleem gegeven nieuwe SDE 2024
Geen draagvlak inwoners en betrokken organisaties	1	2	4	Meer voorlichting geven over groen gas project
Onrechtmatige besteding middelen/ subsidieverstrekking	2	2	4	In gesprek met gemeente.
Netwerk beperkingen (Rendo & Enexis) leiden tot vertraging uitvoering plan	1	2	4	Invloed gemeente aanwenden om aanleg netwerk en netwerkverzwaring te realiseren. Toezegging Rendo binnen, Enexis is op de hoogte
Begroting niet toereikend	1	3	3	Voortgang tijdens project nauwlettend bewaken, vroegtijdig kernpunten terugkoppelen naar gemeente en voorbereiden aanvullende subsidieaanvraag
Boeren krijgen geen financiering vanwege onduidelijk toekomstperspectief	3	4	5	Regelmatig overleg met gemeente en provincie over eisen m.b.t. uitstootverlaging en verwachte uitkomst project, zodat zij ook GO geven Deadline om voor 31-12-2024 duidelijkheid te hebben
Initiatiefnemer eKa loopt tegen grens capaciteit	1	3	3	Meer taken extern wegzetten, project vertragen

Verklaring cijfers:

Mate van optreden	klein	laag	medium	hoog	ernstig
	1	2	3	4	5